

אור ההלכות

הליכות עם ישראל

עמותה להפצת ערכי היהדות הנאמנה

גליזין חודש ניסן ה'תש"ע

גליזין מס' 29

רח' הרב שלום יצחק הלוי 4 קרית אונו ת.ד. 211 מיקוד : 51500

מור"ה רה"ג רצון ערוסי שליט"א

חג החירות - יסוד האמונה וסוד הגאולה

צורך להביא למהפך באמונתם ואחד מהם היה ע"י עשר המכות שהנחית על המצרים בכדי שיוכשרו הלבבות להיות עם מאמין בה' ואזי יזכו לגאולה.

והגאולה אכן היתה ביד חזקה ובזרוע נטויה שהיתה לה תכלית לשעה ולדורות א. לנטוע בלב יוצאי מצרים ובלב כל הדורות את האמונה בה', ב. שידעו כל הדורות כי השחרור מעבדות מצרים הוא רק למטרה אחת ויחידה שעבוד לעבודת ה'. וכפי שהדבר הובהר למשה, שמות ו-ה, "לכן אמר לבני ישראל אני ה' הוצאתי אתכם מתחת סבלת מצרים והצלת אתכם מעבדתם ונאלתי אתכם בזרוע נטויה ובשפטים גדלים".

וכל זה למה? ולקחתי אתכם לי לעם וקיימתי לכם לאליהם וידעתם כי אני ה' אלדיכם המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים: והבאתי אתכם אל הארץ אשר נשאתי את ידי לתת אתה לאברהם ליצחק וליעקב ונתתי אתה לכם מורשה אני ה'. כך יוצא כי זכות ישיבתנו בארץ היא תלויה בהתנהגות עם ה', וזו יוצאי מצרים יוכיח על אמורתו כי לא זכה ליכנס לארץ כידוע בשל חטא המרגלים, ראה רמב"ן וספורנו שם.

יוצא אפוא כי גאולת מצרים היא יסוד האמונה לדורות הבאה לידי ביטוי בדברה הראשונה של עשרת הדברות "אנוכי ה' .. אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים". כי לא רק האמונה בה' אלא ובעיקר עבדות לה', ואם אמרו חז"ל, שבועות מ"ז: "עבד מלך כמלך", כ"ש עבד למלך מלכי המלכים. וזהו סוד הציווי, ברכות פ"א מ"ה, "למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך" ימי חיך- הימים, כל ימי חיך - הלילות (דעת בן זומא), וחכמים אומרים ימי חיך - העולם הזה, כל ימי חיך - להביא לימות המשיח. "ובניסן נגאלו ובניסן עתידים להיגאל", ר"ה י"א.

נוכחא קשיא די בידהון: (תרגום: וידבר משה כך עם בני ישראל ולא קבלו ממה מקוצר רוח ומעבודה זרה קשה אשר בידיהם). וכראיה לכך משה בעצמו טרם שליחותו חשש ואמר "ואמרו לי מה שמו- מה אומר אליהם" וביאר רבינו הרמב"ם, מורה ח"א ס"ג, כי יש על משה להתמודד בשני דברים א. בהוכחת מציאות ה', ב. בהוכחת שליח - נביא ה' אליהם דבר שעד אז לא היה קיים.

ואולם גם משה רבינו לא מגלה בראשית מנהיגותו אמונה עזה של מנהיג המוכן להיאבק מאבק עיקש עם פרעה וכראיה לכך תגובת משה אחר המיפגש הראשוני עם פרעה "למה הרעות לעם הזה למה זה שלחניי". ואכן חז"ל ראו בתגובת זה לדברי משה כנזיפה למשה "הרי כמה פעמים נגלית על אברהם יצחק ויעקב ולא הרהרו אחר מידותי .. ועכשיו אתה אומר לי וכו'", סנהדרין ק"א..

בשל משבר אמונה הקשה כאמור היה קושי עצום במימוש הגאולה שנקבעה בברית בין הבתרים. ולכן הציווי הראשוני שנצטוו במצרים שיפרשו מעבודה זרה, כפי שביאר יחזקאל, כ-ה, "ביום ההוא נשאתי יד י להם להוציאם מארץ מצרים אל ארץ אשר תרתי להם זבת חלב ודבש צבי היא לכל הארצות: ואמר אליהם איש שקוצי עיניו השליכו ואת גלולי מצרים אל תשמו אני ה' אלדיכם: וימרו בי ולא אבו לשמע אלי איש את שקוצי עיניהם לא השליכו ואת גלולי מצרים לא עזבו ואמר לשפך חמתי עליהם לכלות אפי בהם בתוך ארץ מצרים: כלומר, למרות שה' ידע על קוצר רוחם בשל עבו"ז בכל זאת חזר וציווה לפרוש מעבו"ז בכדי שיחזרו להאמין ושיהא היסוד למימוש גאולתם. כי אין עם ישראל נגאל רק מסבלות מצרים אלא בכדי להיות עם ה'. ובלי ניתוק ופרישה מעבו"ז אין מקום לגאולה. אלא שה' ידע שיש

כל עם משועבד זקוק לאמונה בכדי שיוכל להיאבק מאבקים קשים וממושכים עד לגאולתו. ובאין אמונה יתפורר עם. כך בכל עם ועל אחת כמה וכמה כשמדובר בעם ישראל. כי אין האמונה רק תקוה, אלא אמונה בה'. זאת משום שהורתו ולידתו של עם ישראל בברית בין הבתרים שבה נודע לאברהם על הגלות ועל הגאולה של בניו וצאצאיו. וכן חירותנו אינה רק שחרור משלטון זר, אלא שעבוד לה' כפי שבברית בין הבתרים התחייבנו להיות עם ה' שנאמין בו ובתורתו ובדרך זו נקבל את ארץ הקודש.

לא קלה היתה גאולת מצרים, מאות שנים שאבותינו היו במצרים עשו את שלהם. רוב העם, למעט שבט לוי, נחשפו לאלילות המצרית ותרבותם, כך שנשכח יעודו ויחודו של עם ישראל. ואילו לא היו משועבדים ונאנקים תחת סבלות מצרים, ספק גדול אם היו נשמעים לבשורת הגאולה. שהרי עם מתבולל היושב על סיר הבשר אינו נשמע לקריאות הרפתקניות לאומניות.

ועל אף כל זאת שמשה התקשה בבשורת הגאולה מכח ה' ומכח ברית בין הבתרים, שרק מעטים זכרוהו, שמו"ר ה' ופרקי דר"א מ"ח, בשל מצוקתם ובשל הסימנים שנתן להם משה חזרו והאמינו. כי עם שנתון במצוקה נתלה בכל תקוה לשחרור מהשעבוד.

אולם אמונה זו אינה חזקה די צרכה, ולכן לא עמדה להם בשעת מבחן. ראייה לכך שהזקנים שאסף משה האמורים ללוותו אל פרעה בדרישה לשחרור נשמטו אחד אחד והלכו להם, שמו"ר שם. וכן בשעה שפרעה הרע לעם אדרבה העם הגיב באופן קשה על משה ואהרן "הבאשתם את ריחינו בעיני פרעה". נכון, אין אדם נתפס בשעת צערו אבל תגובה זו אינה הולמת עם מאמין או שיש בו להט אמונה ובמיוחד ששמעו את העתיד כבר מראש.

ואכן הדברים מצביעים על משבר אמוני חמור ביותר שאין בהם כח לעמוד במאבק וחוסר תקוה ואשר שורשם נעוץ בהשתקעות בעבודה זרה ובאבדן אמונת ה', כתרגום יונתן בן עוזיאל, שמות ו ט, "ומליל משה קדין עם בני ישראל ולא קבילו מן משה מקפידות רוקא ומפולחנא

- המרכז העולמי למשפט התורה
- בית מדרש לדיני ממונות
- מכון מש"ה לחקר משנת הרמב"ם
- מכון תורני לחקר מנהגי העדות בישראל
- שיעורי תורה תלמוד תורה וכולל אברכים
- שבתות עיון וירחי כלה
- מפעלים לטיפוח אהבת ישראל וארצו
- קרנות מחקר ערוך וחסד
- ארגון אשת חיל

תזכו לשנים רבות ומזועדים טובים

העלון מוקדש לרפואת ר' שמר שמדיהו נגר יצ"ו בן יעקב ועליזה נגר

כשרות העוף

בימים עברו גידול העופות, קרי התרנגולות, היה בחצר הבית או על גבי משטחים כשהעופות היו חופשיים, אכלו מהתערובת שניתנה להם, גדלו ושמנו באופן טבעי. זהו התהליך ארון יחסית כדי לקבל עוף הראוי במשקלו לאכילה.

מבחינה זו, הכרעיים של העוף החזיקו את גופו – משקלו של העוף, ללא חשש שיקרע אחד מששה עשר הגידים שבכל רגל, שאם נקרע אחד הגידים בעוף – טריפה. משום כך לא היו מבצעים בדיקת צומת הגידים בעופות אלא אם התגלה שיש ריעלתא בעוף או שהעוף צולע על ירכו.

כיום, גידול העופות נעשה ברמה מסחרית-ארצית ואף יותר מכך, הסוחרים כמו המגדלים חוסכים עלויות ובית הגידול של העופות שונה מבעבר:

א. העופות בד"כ גדלים בלולים כמעט חסרי תנופה.

ב. מלעייטים אותם באוכל רב עם תרכובות ויטמינים להשמנה וכיוצא ב.

ג. מזויקים זריקות בעיקר נגד מחלות.

ד. הובלת העופות בלולים/כלובים נמוכים.

צורת הגידול בלולים ללא תנועה טבעית, ואוכל מרובה בוויטמינים, גורמת לגידול מהיר של העופות באופן משמעותי בזמן קצר יחסית, דהיינו, בתוך כשלושה שבועות העוף מגיע

לא פותחים את השוק. בדיקת ריאות אחד אחר אחד הרבנים החשובים של המהדרין אמר בכנס רבנים שאחד ההידורים שלו יותר מאחרים, שהשוחטים שלו טובלים לפני השחיטה... עוף כשר – השחיטה כמו במהדרין, בד"כ עוף שמוגדר כשר הוא עוף מה שנקרא חס לאפוקי ממצונן, עוף חס ללא הכשרה, עוף מצונן הוא מוכשר, וכל עוף שמכשירין במשחטה הוא בגדר מהדרין.

זריקות – נושא זה כמעט ונעלם, אך עדיין יש שמזויקים לעופות והזריקות עלולות או עשויות להטריף את העופות.

הובלה – הובלת העופות בכלובים נמוכים גורמת אצל חלק מהעופות לשברים. כתוצאה מכך יש יותר טריפות מהובלה מהמשקים ועד למשחטה. למעט בד"כ אחד שדאג שיהיה לו כלובים גבוהים במיוחד לעופות.

רשימה זו היא בקנצי מילי, ומטרתה להגביר את התודעה והמודעות על ההכשרויות השונים וההבדלים ביניהם. יש הבדלים דקים גם בין הבדצ"ים עצמם, ולמעשה ההבדל בהכשרים הוא מגורמי פער המחירים.

בנושא הכשרת העופות כיצד היא נעשית האם באופן מסחרי, וכיצד יהודי תימן עפ"י הרמב"ם צריכים לנהוג, כפי שנתבקשתי לכתוב, יבוא המשך בס"ד.

תזכו לשנים רבות ומועדים טובות.

למשקל ראוי לאכילה ולסחורה. כרעיו חלשות ואינם עומדים בכובד המשקל. והסיכוי שיקרע אחד או יותר מהגידים באחת מכרעיו או בשתי כרעיו הוא גדול וייתכן כי נמצא טריפה.

במצאות זו יש ויגיעו במשקים מסוימים ל-50% ויותר טריפות כתוצאה מגידים קרועים של כל העופות שלכל הדעות הם טריפה.

באחד מסירוי הכשרות שגלויתי למו"ר הרה"ג רצון ערוסי שליט"א במשחטה של שני בדצ"ים חשובים בזמנים שונים, נוכחנו בכל התהליך מעת קבלת העופות ועד אריזתם לשייטת, באותם ימים של הסיור, נמצאו למעלה מ-50% טריפות בגלל גידים קרועים וריאות מתמוססות (חולות), גורמי הכשרות של הבדצ"ים קבלו החלטה להפסיק את השחיטה מאותם משקים לאותו יום.

לשאלתי מה גורלם של העופות שנתרו בלולים/בכלובים, ענו לי שייגיעו שוחטים של הרבנות בתום המשמרת של הבד"ץ וישחטו את העופות בהכשר הרבנות רגילה ומהדרין.

להוי ידוע כשרות העופות נחלקת ל-4:

א. חלק (גלאט). ב. מהדרין. ג. כשר. ד. טרף. עוף חלק – נשחט במתינות והחלפת שוחטים

כל 20 דק'. כל עוף נבדק בצומת הגידים ובדיקת ריאות. ויש בצד אחד שבודק גם את המעים.

עוף מהדרין – השוחטים מוחלפים כל הצי שעה. השחיטה במתינות אבל כמות העופות יותר מהחלק לדוגמא, שוחטים בין 12-14 עופות לדקה. בדיקת צומת הגידים אחד אחד במישוש,

עו"ד אריאל מלאכי יצ"ו

אור משפט התורה

על הדין, ועל החשבון

ידי הבריות, כדרך שהוא צריך לצאת ידי המקום, שנאמר 'והייתם נקיים מה', ומישראל' ואומר 'ומצא חן ושכל טוב בעיני אלוהים ואדם' (משנה, שקלים ג,ב).

מעיקרון זה נגזרו כמה הלכות חשובות, וביניהן: "גבאי צדקה אינן רשאים לפרוש זה מזה בשוק אלא כדי שיהיה זה פורש לשער וזה פורש לחנות וגובין, מצא הגבאי מעות בשוק - לא יתנם לתוך כיסו אלא נותן לתוך ארנקי של צדקה ולכשיגיע לביתו יטלם, היה הגבאי נושה בחברו מנה ופרעו בשוק - לא יתנם לתוך כיסו אלא יתנם לתוך ארנקי של צדקה ולכשיגיע לביתו יטלם, ולא ימנה מעות הקופה שניים שניים אלא אחד אחד, מפני החשד" (רמב"ם, מתנות עניים ט, י).

נמצאנו למדים, שעל פרנסי הציבור, הגזברים והממונים על הצדקה וכל העוסקים בכספי הציבור להזהר הרבה הרבה בכספי הציבור, שלא ירננו אחריהם ישראל, אף אם גלוי לשמים שנקיים הם. 'והייתם נקיים מה' ומישראל", 'ומצא חן ושכל טוב בעיני אלוהים ואדם'.

ככר הכסף לצקת, ונחושת התנופה שבעים ככר. כלומר: משה רבנו ביקש ליתן דין וחשבון על כספי התרומה של בני ישראל, שלא יאמרו שחלילה נטל מהם לעצמו.

ושאל המדרש שם על אתר: "ולמה עשה חשבון? הקדוש ברוך הוא מאמינו, שנאמר, 'בכל ביתי נאמן הוא', ומשה נתן חשבון?". משה רבנו, רבן של הנביאים, הנאמן על הקב"ה עצמו, הוא הזקוק לתת דין וחשבון לבני ישראל על השימוש בכספי התרומה?

ומשיב המדרש שם שלא עשה זאת משה "אלא מפני שמע ליצני הדור שהיו משיחין אחריו... ומה היו אומרים? ... אדם שנתמנה על מלאכת המשכן על ככרי כסף ועל ככרי זהב שאין לו חקר ולא משקל ולא מנין, מה אתה רוצה, שלא יהיה עשיר? כששמע כן, אמר: חייכם, משנגמרה מלאכת המשכן אני נותן להם חשבון. כיון שנגמרה, אמר להם: 'אלה פקודי המשכן'...".

בכך לימדונו חז"ל עקרון חשוב, שהיום נהוג לכנותו בשם "שקיפות". בכל הנוגע לכספי ציבור, אין מנהיג או פרנס או ממונה או גזבר הפטור ממתן דין וחשבון על השימוש בכספי הציבור, ואפילו יהיה זה משה רבנו. חז"ל עוד הוסיפו והדגישו כי העובדה שמששה רבנו נאמן על הקב"ה, אין בה די "לפי שאדם צריך לצאת

פרשת פקודי פותחת למעשה בדו"ח כספי על בניית המשכן: "אלה פקודי המשכן... ויהי זהב התנופה תשע ועשרים ככר ושבע מאות ושלשים שקל בשקל הקדש. וכסף פקודי העדה מאת ככר ואלף ושבע מאות וחמשה ושבועים שקל בשקל הקדש... ויהי מאת ככר הכסף לצקת את אדני הקודש ואת אדני הפרכת... ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבועים עשה וויים לעמודים... ונחושת התנופה שבעים ככר ואלפים וארבע מאות שקל. ויעש בה את אדני פתח אהל מועד... ומאליה עולה השאלה, מה באה תורה ללמדנו בדין וחשבון זה? וכי מה יש לתורה לעסוק בהנהלת החשבונות של המשכן?

על זאת אמרו חז"ל במדרש תנחומא: "'איש אמונות רב ברכות', זה משה, שנתמנה גזבר על המשכן... אמר משה: יודע אני שישראל רוגנים הם, הריני עושה להם חשבון מכל מלאכת המשכן. התחיל לעשות חשבון עימהם: 'אלה פקודי המשכן', והוא נותן להם חשבון על כל דבר ודבר: לזהב ולכסף ולנחושת, וכסף פקודי העדה מאת ככר, ואלף ושבע מאות, ויהי מאת

באר מנחת !

דיסק הלכה יומית

רצון יראאי

מאת מו"ר

הרב רצון ערוסי שליט"א

להנאות:

03-5340819

לפרטים והזמנות

אטליז "נתח הקעבים"

רח' יומיהו 25, קרית אונו

03-6342122

בשורה משמחת

בשר עוף

מוכשר עפ"י שיטת הרמב"ם

ולפי מסורת תימן

בהשגחת הרבנות קרית אונו

ובאישור מיוחד של

הרה"ג רצון ערוסי שליט"א

קרבן הפסח והחג

רפויים של השקפות רעות נעשה על ידי הדרכת הנפש לפעולות הפוכות בתכלית שיחזירו אותה לאיזונה. עקרון זה מתבסס על כך שההשקפות הרעות מבטאות חולי הקיים בנפש האנושית (מו"נ ג,טו), וכפי שהורה הרמב"ם בתורת המידות שלו הליכה זמנית לצד הנגדי היא ההדרכה הנכונה כדי להגיע למצב התקין של הנפש שהוא היותה בדרך האמצעית (שמונה פרקים, ובהל' דעות פרקים א-ב). אותו עקרון משמש את הרמב"ם גם להסבר מצות קרבן הפסח. לפני היציאה ממצרים בני ישראל היו זקוקים לדרך שתנקה מהם את ההשקפות ההרסניות לדרך המצרים שחדרו לדרך חשיבתם. שחיטת הפסח היתה פעולה שבאה להמחיש את השקר שבתמונת עולמם של המצרים. הציווי בא להוכיח שדוקא הפעולות שלדעת המצרים מסוכנות, הן אשר הביאו הצלה וישועה בבוא המשיחית להכות במצרים. החשיבות שייחסו המצרים לבהמות הבית הוצגה לעין כל כהבל ברור. הבהמות נשחטו בפומביות מרובה, דם התנוסס על כניסות הבתים, ודוקא בבתי אלו

שרתה השמחה וההצלה. מדובר בתפישות שהתקיימו במצרים לפחות מזמנו של יוסף, כפי שראינו בספר בראשית, שהרי עובדה זו יוסף ניצל כדי להושיב את אחיו בארץ גושן (בראשית מו, לד), והיא שהביאה לכך שכל ארוחותיו נעשו בנפרד מאלו של המצרים (בראשית מד, לב ובתרגום אונקלוס במקום), ואותן תפישות ומכורות עד מימנו בהודו. חלק אחר מהמצוות שנצטוו בני ישראל במצרים נועד לדעת הרמב"ם כדי להגן עליהם. בשל כך הכתיב הקב"ה צורת אכילה ייחודית (מצה, חפזון, צלי-אש, ללא שבירת עצם, ובבית אחד) שנועדה לדאוג לכך שלא ישתהו בהתקנת בשר הפסח לאכילה ושלא אף אחד מהם בודד בלילה גדול זה, מחשש שיהא חשוף לפגיעה כלשהי מצד המצרים. קביעתו של חג הפסח לדורות הבאים באה לדעת הרמב"ם להשריש בנו דרך הסתכלות ייחודית לחיינו (ג,מג). כאשר אדם נזכר בכל שנה בניסים הגדולים שעשה לנו הקב"ה בזמן היותנו במצב שפגל שבשפלים, מיד הוא מתחזק בעבודתו לאל יתברך, שכן מתחזק בלבו תחושת הכרת הטוב כלפי מטיבו על רוב חסדיו, והוא לומד להעריך את הטובה בה הוא

חפש במסכתות גאונים... ד"ר ירון סרי יצ"ו

זיהוי חמשת מיני המרור לשיטת קדמונינו

המשנה בפסחים ב ו, מונה את מיני המרור שניתן לקיים בהם את מצוות אכילת מרור: "ואלו ירקות שאדם יוצא בהן ידי חובתו בפסח בחזרתו ובעולשין ובתמכה ובחרחבינה ובמרור". מסורות הזיהוי המקובלות באומה לכל אחד ממיני המרור הובאו בחיבורי קדמונינו: בליקוטים שנשתמרו מפרושי רס"ג למשנה, בסידורו של רס"ג, בפירוש המשנה לרמב"ם או בפירוש המשנה לרבינו נתן אב השיבה. לשיטת הרמב"ם, שהולך בעקבות התלמוד הירושלמי, ניתן לקיים את המצווה אך ורק במינים שנמנו במשנה ומבלי לייחס כל חשיבות הלכתית לסדר הזכרתם. שלושת המינים הראשונים הם מיני ירק מבויתים, ושני האחרונים הם צמחי בר. ייתכן שמסדר פירוסם במשנה ניתן ללמוד על

מידת זמינותם, דהיינו, המשנה פתחה בשיכחים ביותר או שהללו סודרו על פי מידת מרירותם: ה'חזרת' [=חסה תרבותית] היא המתוקה ביותר מובאת ראשונה, ואילו ה'מרור' [=חסת בר] הוא המר ביותר. שלושה סימנים הובאו בתלמוד לזיהוי המרור: 'ירק מר, פניו מכסיפין ויש לו שרף' (פסחים לט א). אף לא אחד מן הסימנים הללו לא נמצא ב'חזרת' המוחזקת אצל בני אשכנז - כ'ריין [=חריפית הגינה]! מכל מקום, מזיהוי חמשת המינים שמנתה המשנה ניתן ללמוד שמדובר בצמחים בהישג ידו של כל אדם ואדם בארץ-ישראל, שכן הללו גדלים למכביר ומצויים בה בשפע, ובמיוחד בתקופת ניסן שבה חל חג הפסח. חזרת: 'כ'ס' [=חסה תרבותית] - היא החסה הידועה בימנו.

בתלמוד - 'הינדבי' (פסחים לט א). צמח זה ידוע כיום בשם 'עולש תרבות'.
תמכה: 'סריס' - 'עולש האינדיביה'.
חרחבינה: 'קרצענה' - 'חרחבינה מכחילה'.
מרור: 'מרר', 'מארר', 'מארור', 'כ'ס בר' [=חסת הבר] כפי הנראה הכוונה לחסת המצפן' או 'למרור הגינות'.
לדיון מפורט ומקיף בכל אחד מן המינים (כולל איורים ותצלומים רבים!) ובעוד סוגיות הקשורות למצוות אכילת מרור, ראו ספרו הנפלא של פרופ' זהר עמר, מרורים - חמשת מיני המרור שאדם יוצא בהם ידי חובתו בפסח, נווה-צוף תשס"ח.

עולשין: 'הנדבא', בדומה לשם הארמי המובא

לזכרו של ר' יחיא ב"ר שלמה עדני נע"ג

הרב אבשלום עדן יצ"ו

פסח, מצה ומרורים

באופן מושכל, חג הפסח הוא החג הראשון בחגי ישראל. בו יצא עם ישראל מעבדות לחרות, נעשה לעם שונה בתכלית משאר האומות עם קבלת התורה, ויש לנו חובה לבטא זאת בהתנהגותו השונה. עם ישראל נקלט ונטמע בתוך העם המצרי: "גוי מקרב גוי", כמעט לא נשאר זכר ושריד ליהדותם.

לצאת ממצרים - מעצמת העל של אותה תקופה, היה בלתי אפשרי לחלוטין "בהתגנבות יחידים", על אחת כמה וכמה לצאת לאור היום בעשרות ומאות אלפים. דבר שכזה יכול להתקיים רק ע"י נס גדול הן מבחינת תכנון, גודלו, והיקפו. גאולה זו הייתה בסיס ויסוד לגאולות העתידיות, ולכן אין פלא שישנה חובה לספר ביציאת מצרים על עת ובכל זמן ואפילו לימות המשיח. נתעכב על הרעיונות בדברי חז"ל. רבן גמליאל אומר: כל שלא אמר שלושה דברים אלו בפסח לא יצא ידי חובתו ואלו הם: פסח, מצה ומרורים. (פסחים קטז).

פסח - אשר פסח ה'. הביטחון בישיבה בבית כשהדם על המזוזות ועל המשקוף משמשים לנו אות וסימן לקיום מצוות ה', כשאצל השכן המצרי משתוללת מכת ה' בהרג בכורות, היא הערובה לכך שאנו מוגנים ויכולים להיות שאננים ובטוחים שלא יאונה לנו כל רע. ה' שמר את הנרדפים בלילה, הוא בוחן את דרי הבית אם הם מקריבים לפניו את דם לבם לקורבן ומקדישים לו את כל עצמם. לא רק על המשפחה בכללותה ה' משגיח, אלא על כל אחד ואחד "במכסת נפשות", השגחה פרטית זו היא לאותה שעה ולדורות "שמורים לכל בני ישראל לדורותם".

המצה - "על שם שנגאלו". המצה מזכירה לאדם את תלותו המוחלטת בבורא עולם, וכן את בטחונו בנהיה אחריו אל הבלתי נודע הן כפרט והן ככלל. יציאה אל המדבר ללא הכנה, בלי מחשבה על מה יהיה, רק על סמך הבטחת משה רבינו, כאשר אפילו הבצק לא הספיק להחמיץ, גאולה כזו אינה אפשרית רק ע"י הא-לוהים כשהעיד: "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את הא-לוהים" זו עבודה המעלה את האדם לפסגת חייו.

הפסח בא לגלות לאנושות ולישראל לא רק מיהו השומר והרועה אותם, אלא גם מיהו השופט אותם, אשר פסח על בתי בני ישראל מצד אחד, ומאידך "בנגפו את מצרים". מצרים נענשו על ששעבדו את ישראל ולא רצו לשלח אותם "ותמאן לשלחו, הנה אנכי הורג...".

אם ממונו של אדם עולה באש, אסור לכבשם האש, אפילו שמדובר בכל ממונו, והמכירות הרגילות שנעשות ע"י הרבניות, יש בהן פגמים גדולים. וד"ל.

ש. הגר"ש מחפוד שליט"א, נתן הרצאה בנתניה במסגרת "שואלין ודורשין" בהלכות הפסח. בין השאלות שנשאל, היתה שאלה בנוגע לנקניקים, האם מותר לאכלם לפי שיטת רבינו שמצריך חליטה או צלייה. הגר"ש מחפוד ענה, שכיום ניתן לאכול את כל סוגי הפסטרמה עוף המעושנים, וכן נקניק סלמי מעושן, מכיון שדרכם להיצלות בתהליך העישון, שהוא שונה ממה שהזכיר מארי יוסף זצ"ל בפירושו למשנ"ת. אך נקניקים רגילים, טחונים - אסור. ברצוני לשאול, אם לוקחים נקניקיה רגילה, וצולים אותה על האש - האם מותרת היא?

אודה למארי אם ייתחסס להוראות החדשות הללו, שכן עד עתה לא אכלנו נקניקים סתם, ושהורה כך הגר"ש מחפוד, זכינו לאכול עוד כמה דברים שנמנענו מהם עד היום.

ת. אשר לבשר מעושן, גם מארי לא יתנגד לכך. כי מדובר שהבשר תלוי בתנור וחום החשמל צולה אותו, אלא שמעשנים אותו, ואין בכך כלום. אבל בשר טחון, כבר לא תועיל לו צלייה, אף שיש מתירים גם בזה. אשר לשאר הוראות של הרב מחפוד, באותו שואלין ודורשין, כגון שהרבה להשתמש במים למכור, משום שזו ההוראה שמורים היום לספרדים ולאשכנזים, ומורגלא בפיו. ואצלנו גונזים תערובת חמץ, שעליה אומר הרב מחפוד למכור.

לעיר שיש בה עבודה זרה, וכל שכן לדור בה, וכל שכן לסחור בה. וחנניות מעטרות - החנויות המקושטות באיזה מין שיהיה מן הקישוט, שהן לא קושטו אלא לעבודה זרה, ולפיכך כל מה שבהן אסור בהנאה. ולפיכך יש לדעת שכל עיר מערי האומה הנוצרית שיש להם בה במה, רצוני לומר בית תפילתם, אשר הוא בית עבודה זרה בלא ספק, הרי זו העיר אין מותר לעבור בה בכוונה, וכל שכן לדור בה. אבל ה' מסרנו בידיהם עד שנדור בעריהם בעל כרחנו, לקיים יעודו הרע "ועבדתם שם אלהים מעשה ידי אדם עץ ואבן". ואם זה הוא דין העיר, קל וחומר לדין בית עבודה זרה עצמו, שכמעט אסור להביט בו, וכל שכן לקרב אליו, וכל שכן להיכנס אליו" עכ"ל?

ויישר כוחו על כל פועלו למען הציבור.

ת. כשיש צורך גדול למען העם, וזהו מצבנו היום, מותר לנציגות יהודית רבנית לבקר גם אצל אישיות כזו. הוא מנהיג של מילירדים מאמינים נוצרים, וצריך לשכך את אש להבות האנטישמיות, וגם הרב הרצוג במלחמת העולם השנייה בזמן השואה ביקר אצל האפיפיור כדי להציל את בני עמנו.

ש. נשאר לי בקבוק ויסקי סגור בשווי 400 ₪. האם אפשר למכור אותו בפסח. הם זה לא נחשב הפסד מרובה?

ת. מכור אתה את הויסקי לגוי, מכירה גמורה, והיינו מכור לו את הויסקי לבעלותו המוחלטת, וקבל ממנו התמורה שיתן לך. אפילו שתקבל פחות משוויו. זכור, יש אומרים שבשביל לא לעבור על לאו (בל יראה ובל ימצא) מן התורה, צריך לבזבז אפילו כל ממונו, שהרי אם בשבת,

ש. 1. אני חוזר בתשובה כבר שלוש שנים בערך ואני היחיד ששומר שבת בבית. אני אעשה את ליל הסדר עם משפחתי, דודים שלי וסבתא וסבא שלי שהם כולם לא דתיים. האם סבא שלי יכול לברך את הברכות בליל הסדר ולהוציא אותי ידי חובה??? ואם לא אז האם יש אפשרות (או עדיף) שאני אברך למרות שאני לא אוכל את כל המאכלים בגלל שיש דברים שאני לא אוהב אבל משתדל לטעום ממש טיפה, כי כשאני אני במך בקול אני מתכוון להוציא את כולם?

2. האם יש אפשרות להכשיר מכשיר מיקרוגל לפסח?

ת. 1. אם חלילה ספק מחלל שבת בפרהסיא - ה' ייסעו לחזור בתשובה. אמור בשקט, עמו, מילה מילה וכך תוציא עצמך ידי חובה. לגבי המאכלים, אכול וטעם רק ממאכלים כשרים לפסח.

2. אם יש במיקרוגל מכשיר השחמה, נקה את המיקרוגל היטב. השבת אותו 24 שעות, ואח"כ הפעל את מכשיר ההשחמה בטמפרטורה מקסימלית לשעה, וזהו הכשרו. היה ואין מכשיר השחמה, לאחר הניקיון וההשבתה של המיקרוגל, הנה במיקרוגל מים בכלי פתוח עם קצת חומר חיטוי ברמה כזו שיהיו אדים בכל הדפנות, וזהו הכשרו.

ש. נדמה לי שראיתי את כת"ר בתמונה עם מועצת הרבנות אצל האפיפיור, כיצד הנ"ל מסתדרים עם דברי הרמב"ם בפרוש המשנה וז"ל מסכת עבודה זרה פרק א משנה ד: אומר מהו לילך לשם - שיעשנה דרך ללכת ממנה לזולתה, לפי שאין מותר בשום פנים להיכנס

לכו אל יוסף. אשר יאמר לכם תעשו

את הענין במבואי לסדר זרעים.
בהוקרה יוסף קאפח.
ב"ה יג
כ"ס לו
תשמ"א

כבוד הד"ר מנחם קלנר שלום לשאלתך, נכון כל חכמי ימי הביניים לא היה לפנייהם הנוסח האחרון והסופי של פירוש המשנה. יעין מר במבואי לסדר זרעים שם ביארתי כי הרמב"ם המשך כל ימי חייו לתקן ולהגיה, להוסיף ולגרוע בפירושו למשנה. נכון שהרמב"ם כתב את המורה שנים רבות לאחר פירוש המשנה וכפי שבארתי במבואי למורה הנבוכים מהדורת י. ותוספת זו ביסוד הרביעי¹ הוסיפה במשנה בסוף ימיו בכתב ידו הרהוט שהיה רגיל בו בסוף ימיו ואשר אנו מכירים אותו מהרבה תקונים מאוחרים בפירוש המשנה ומכמה אגרות, וכפי שצינתי בהע' 34 בפירוש המשנה מהדורת י. וש בפירוש מאות תיקונים שלא ראו אותם חכמי ימי הביניים, וכפי שהסברתי

1. "ודע כי היסוד הגדול של תורת משה רבינו הוא היות העולם מחודש, יצרו ה' ובראו אחר ההעד המוחלט. זה שתראה שאני סובב סביב ענין קדמות העולם לפי דעת הפילוסופים הוא כדי שיהא המופת מוחלט על מציאותו יתעלה כמו שביארתי וביררתי במורה".

לעיון נוסף: המקורות שהוזכרו בתשובה.

קוראים נוספים המעוניינים לפרסם תשובות המצויות בידם, מאת מורנו ורבנו הגאון ר' יוסף קאפח זצ"ל, או מי שיוודע על קיומן של תשובות (בכתב יד או תקלטות) אצל אנשים שונים, מוזמנים ליצור קשר בטלפון: 054-2443930 או בדוא"ל: orhalichot@gmail.com

היחיד עם ישראל
מקדונו ופניו ירושת האמת
קריית אנו

"חיוב אדם להקבל פני רבו רגל"
(ראש השנה, טו כ"ה)

הרינו שמחים להזמין את הציבור הרחב לקיים מצוות

הקבלת פני הרב
למורנו ורבנו, רב העיר קריית אנו וחבר מועצת הרבנות הראשית לישראל

הרה"ג רצון ערוסי שליט"א
שתקיים א"י ביום רביעי א' חול המועד פסח טו בניסן התשע"ג (31.3.10) בבית הכנסת "שיבת ציון" רחוב הרב שלום יצחק הלוי 6, קריית אנו

בתכנית: 16:00 שיעור גמרא מפי הרב 17:00 תפילת שחרית * שאלות ותשובות * ברפת הרב * תפילת ערבית * מנחת: הרב אורי יצחק יעין

הציבור מוזמן כיבוד קל עזרת נשים פתוחה **תזכו לשנים רבות ומועדים טובים**

ערב עיון במסגרת הקבלת פני רב יתקיים א"י ביום חמישי יז בניסן תש"ע (14.10) בבית מדרשו של מו"ר הגר"י קאפח זצ"ל - "אבי דוד" רחוב אבן ספיר 5, ירושלים החל משעה 16:00 בהשתתפות: הרה"ג רצון ערוסי שליט"א ומרצים נוספים.

שהשמחה במעונם
לידי העמותה ר' יהודה ברחמי יצ"ו ומזכיר העמותה ר' אבי חמד יצ"ו ורעייתיהם
ברכות להולדת הנכדה נעמה תחי' בת לבצאל ורעות הי"ו

לידי העמותה ר' עזרא ענבי ודוד חמד יצ"ו ורעייתיהם
ברכות להולדת הנכד אביתר הי"ו בן לרגנה ורועי חמד הי"ו

לאורי רצון ורעייתו הי"ו מרכז פעילות העמותה
ברכות להולדת הבת יעל הי"ו

לראובן וחבצלת אברהם יצ"ו לנישואי ביתם מוריה עב"ל אסף יה"ד שייכו לבנות בית נאמן בישראל

תודה למתפללי ביהכ"ס ע"ש הרב יוסף קראוני ז"ל מרכז תקוותנו - אשקלון, באמצעות ר' תנעמי אברהם הי"ו על תרומתם הנאה להמשך הפצת העיון

תנחומים למזכיר הרב ר' יעקב לייסנר הי"ו על פטירת אימו

אור ההליכות
הליכות עם ישראל
עמותת להפצת ערכי היהדות הנאמנה
רח' הרב שלום יצחק הלוי 4 קריית אנו ת.ד. 211, 55100
ערך: יוסף פרחי
חברי המערכת: הרב צפניה ערוסי, אבי חמד, אביעד רצהבי
טל': 03-5340819 פקס': 03-5343658
דוא"ל: orhalichot@gmail.com

קוראים יקרים, גבאי בית הכנסת; מתפללים נכבדים.
עלון "אור ההליכות" יוצא מידי חודש בחודשו בתפוצה רחבה. כדי להמשיך גם בשנה זו להמשיך ולהתמיד להפיץ דברי תורה וחכמה, אנו פונים אליכם לעזור ולתמוך בתרומה "איש אשר ידבנו לבני ברובים תהיו והקב"ה ימלא כל משאלות לבכם לטובה ולברכה נא לפנות לטלפון: 050-6576418

תודה וברכה לר' דוד ציחי הי"ו ורעייתו נעמי מנ"ת